

08.03.2021

Yhtymäkokous

Aika 8.3.2021 kello 9.30 -

Paikka Lahden Messukeskus, kokoustilat, Salpausselänkatu 7, 15110 Lahti

Osallistujat

Yhtymäkokousedustajat nimenhuudon mukaisesti

Muut osallistujat

Kari Lempinen	hallituksen puheenjohtaja
Sari Niinistö	hallituksen varapuheenjohtaja
Jouni Kaikkonen	hallituksen jäsen
Jari Ronkainen	hallituksen jäsen
Niina Saarinen	hallituksen jäsen
Petri Pekkala	hallituksen varajäsen
Tarja Tornio	hallituksen jäsen
Marina Erhola	toimitusjohtaja
Mika Forsberg	toimialajohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut
Antti Niemi	vs. toimialajohtaja, yhtymäpalvelut, talousjohtaja
Anu Olkkonen-Nikula	toimialajohtaja, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus
Tuomo Nieminen	toimialajohtaja, terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Katja Patronen	viestintäjohtaja
Ismo Rautiainen	ostopalvelujohtaja
Sari Lahti	hallintopäällikkö

Pöytäkirjanpitäjä

Veli Penttilä hallintojohtaja

Lahti 15.2.2021

Hallituksen puheenjohtaja

08.03.2021

Yhtymäkokous

Käsiteltävät asiat

Vakiopykälät_esityslista_Yhtymäkokous	1
1 Hallituksen jäsenen valitseminen	3
2 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän konserniohje	4
- Liite 1, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän konserniohje	6
3 Ensihoitoa koskevat yhtymäkokousaloitteet	19
- Liite 1, Vastine yhtymäkokousaloitteisiin kiireellisen ensihoidon tuottamisesta PHHYKY:ssä	23
- Liite 2, Yhtymäkokousaloite 16.12.2019	31
- Liite 3, Yhtymäkokouksen ponsi ensihoidosta 25.5.2020	33
- Liite 4, Yhtymäkokousaloite ensihoidosta 2.11.2020	34
- Liite 5, Äänestysluettelo § 15	35
4 Yhtymäkokouksen muut mahdolliset asiat 8.3.2021	36
5 Yhtymäkokouksen aloiteasiat 8.3.2021	37

Yhtymäkokous

Kokouksen avaus

Yhtymäkokouksen puheenjohtaja avaa kokouksen.

Nimenhuudon suorittaminen ja ääniluettelon toteaminen

Perussopimuksen 7 §:n mukaan kuntayhtymän päätösvaltaa käyttävät jäsenkunnat yhtymäkokouksessa, johon kukin jäsenkunta nimeää edustajia seuraavasti:

Kunnan asukasluku edellisen vuoden alussa

Edustajien määrä

8 000 tai vähemmän	2
8 001 – 25 000	3
25 001 – 50 000	4
50 001 tai enemmän	7

Kullekin edustajalle voidaan valita henkilökohtainen varaedustaja.

Edustajan on osoitettava valtuutensa viimeistään ennen yhtymäkokouksen alkua.

Jäsenkuntien edustajilla on yhteensä kaksisataayksi (201) ääntä. Äänimäärä jakautuu jäsenkuntien kesken edellisen hyväksytyin ja lainvoiman saavuttaneen tilinpäätöksen mukaisten peruspääoman pääomaosuuksien suhteessa.

Kuntien yhtymäkokousedustajien lukumäärä sekä kunnan äänimäärä käyvät ilmi liitteenä olevasta ääniluettelosta.

Yhtymäkokous toteaa puheenjohtajan johdolla paikalla olevat yhtymäkokousedustajat ja heidän valtuutuksensa sekä vahvistaa ääniluettelon.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hallintosäännön 101 §:n mukaan kutsu kokoukseen ja kokouksessa käsiteltävien asioiden esityslista on toimitettava jäsenkuntien kunnanhallituksille ja kuntayhtymän tietoon saatetuille yhtymäkokousedustajille kolme viikkoa ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kuntayhtymän verkkosivuilla.

Yhtymäkokous

Yhtymäkokouksen kutsu on lähetetty jäsenkunnille kolme viikkoa ennen kokousta 15.2.2021 sekä julkaistu yhtymän verkkosivuilla.

Perussopimuksen 8 §:n mukaan käsitellessään erikoissairaanhoidon sekä sosiaali- ja perusterveydenhuollon tai ympäristöterveydenhuollon asioita, yhtymäkokous on päätösvaltainen, kun vähintään puolet (1/2) niistä jäsenkunnista, jotka ovat antaneet nämä palvelut yhtymän järjestettäväksi, on kokouksessa edustettuna ja niiden edustajat edustavat vähintään kahta kolmannesta (2/3) näiden kuntien yhteenlasketusta äänimäärästä.

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Yhtymäkokous valitsee kaksi yhtymäkokousedustajaa tarkastamaan kokouksen pöytäkirjan.

Yhtymäkokous

1 §**Hallituksen jäsenen valitseminen**

D/1388/00.00.01.00.03/2017

Perusteluosa Hallituksen jäsen Kari Sulonen on kuollut 29.12.2020.
Perussopimuksen 10 §:n mukaan yhtymäkokous valitsee hallituksen jäsenet.

Liitteenä

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Veli Penttilä

Päätösehdotus Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous
18.1.2021 valitsee Kari Sulosen tilalle jäsenen hallitukseen sen jäljellä olevan
toimikauden ajaksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
18.1.2021

Yhtymäkokous

Päätösehdotus Yhtymäkokous valitsee Kari Sulosen tilalle jäsenen hallitukseen sen
jäljellä olevan toimikauden ajaksi.

Päätös

Asian valmistelija / Hallintojohtaja Veli Penttilä, puh. 044 719 5211
Lisätietojen antaja

Toimenpiteet Ote: valittu jäsen, Eevaliisa Orelma, Provincia

Muutoksenhaku Hallitus: muutoksenhakukielto
Yhtymäkokous: valitusosoitus

Yhtymäkokous

2 §**Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän konserniohje**

D/2816/00.01.02.03/2020

Perusteluosa

Kuntalain (410/2015) 6 §:n mukaisesti yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä laissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön. Kuntayhtymäkonserniin sovelletaan kuntalain kuntakonserneja koskevia määräyksiä.

Konsernikäsitteellä kuvataan kuntayhtymän ja sen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamaa kokonaisuutta. Kuntayhtymä on konsernin emoyhteisö ja sen tytäryhteisöjä ovat yhteisöt ja säätiöt, joissa kuntayhtymällä on yksin tai yhdessä muiden kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä muodostui konserni, kun Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto oy:n osake-enemmistö siirtyi kuntayhtymälle ja yhtiöstä tuli kuntayhtymän tytäryhteisö. Kuntayhtymäkonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt sekä muut omistusyhteisyhteisöt on lueteltu konserniohjeen liitteessä. Liite päivitetään vuosittain teknisenä tarkistuksena vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaiseksi.

Tällä hetkellä kuntayhtymällä on yksi tytäryhtiö, Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto oy. Kuntayhtymän osakkuusyhtiöitä ovat Harjun terveys oy, Lahden Sairaalaparkki oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut oy. Lisäksi kuntayhtymä omistaa osakkeita 16 muussa omistusyhteisyhtiössä, joissa omistusosuus on alle 20 prosenttia.

Kuntalain 14 §:n mukaisesti valtuusto päättää muun muassa hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Hallintosäännössä on määrätty konserniohjauksesta. Talousarviossa tytäryhteisöille asetetaan tavoitteita talousarviovuodelle.

Yhtymäkokouksen päättämällä konserniohjeella määritetään

Yhtymäkokous

periaatteet kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle ja annetaan määräyksiä tytäryhteisöille. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Liitteenä Liite 1 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän konserniohje.

Esittelijä Toimitusjohtaja Marina Erhola

Päätösehdotus 21.12.2020 Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle konserniohjeen hyväksymistä liitteen 1 mukaisena.

Päätös 21.12.2020 Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Konserniohjeen kohtaan 1 lisättiin SOTEVirtuaalikirjasto oy.

Yhtymäkokous

Päätösehdotus Yhtymäkokous hyväksyy liitteen mukaisen konserniohjeen.

Päätös

Asian valmistelija / Lisätietojen antaja Konserni- ja yhteyspäällikkö Timo Louna, puh. 044 719 5505

Toimenpiteet Ote: Timo Louna

Muutoksenhaku Hallitus: muutoksenhakukielto
Yhtymäkokous: valitusosoitus

PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄN KONSERNIOHJE

SISÄLLYSLUETTELO

1 Kuntayhtymäkonserni-käsite

- 1.1 Kuntayhtymä
- 1.2 Konserni
- 1.3 Kuntayhtymäkonserni

2 Konserniohjeen tarkoitus

3 Omistajaohjaus

- 3.1 Konserniohjaus
- 3.2 Konsernijohto
- 3.3 Konsernijohton tehtävät ja toimivallan jako
- 3.4 Omistajaohjauksen periaatteita

4 Konserniohjeen määräykset koskien tytäryhteisöjä ja osakkuusyhteisöjä

- 4.1 Konsernin talouden ja investointien suunnittelu
- 4.2 Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen
- 4.3 Tiedottaminen ja kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen
- 4.4 Tytäryhteisön velvollisuus hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa
- 4.5 Konsernin sisäiset palvelut

LIITE 1

Luettelo yhtiöistä, joissa kuntayhtymällä on omistusta

LIITE 2

Kuntayhtymäkonserniin liittyvää sääntelyä ja ohjeistusta

1 Kuntayhtymäkonserni-käsite

1.1 Kuntayhtymä

Kuntalain (410/2015) 55 §:n mukaan kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus). Tässä konserniohjeessa kuntia ja kuntakonserneja koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan kuntayhtymään ja kuntayhtymäkonserniin.

Kuntalain 14 §:n mukaisesti valtuusto päättää muun muassa hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Perussopimuksen mukaisesti Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä valtuuston tilalla on yhtymäkokous.

1.2 Konserni

Kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:n mukaisesti, jos kirjanpitovelvollisella on 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta kohdeyrityksessä, on edellinen emoyritys ja jälkimmäinen tytäryritys. Emoyritys tytäryrityksineen muodostaa konsernin. Emoyritystä ja sen tytäryrityksiä kutsutaan tässä laissa konserniyrityksiksi.

1.3 Kuntayhtymäkonserni

Kuntalain 6 §:n mukaisesti yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä tässä laissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön.

Konsernikäsitteellä kuvataan kuntayhtymän määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamaa kokonaisuutta.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on konsernin emoyhteisö ja sen tytäryhteisöjä ovat yhteisöt ja säätiöt, joissa kuntayhtymällä on yksin tai yhdessä muiden kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Kuntayhtymäkonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt sekä muut omistusyhteisyhteisöt on lueteltu konserniohjeen liitteessä 1. Liitteeseen 2 on koottu kuntayhtymäkonserniin liittyviä lakipykäläiä ja ohjeita. Liitteet päivitetään vuosittain teknisenä tarkistuksena vuoden viimeisenä päivänä vallitsevan tilanteen mukaisiksi.

2 Konserniohjeen tarkoitus

Yhtymäkokouksen päättämällä konserniohjeella määritetään periaatteet kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle ja annetaan määräyksiä tytäryhteisöille. Tytäryhteisökäsitteen piiriin kuuluvat yhtiöt ja säätiöt. Tytäryhtiö-käsite koskee yhtiömuodossa olevia yhtiöitä ja tässä konserniohjeessa pelkästään osakeyhtiöitä.

Konserniohjetta käytetään kuntayhtymän tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassaolevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

3 Omistajaohjaus

Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Käyttäessään omistajaohjausta kuntayhtymä ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet (esimerkiksi osakeyhtiölaki 1:7).

Kuntayhtymän hallintosäännön luku 8 käsittelee konserniohjausta.

3.1 Konserniohjaus

Hallintosäännön 65 §:n mukaan yhtymäkokous päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajapolitiikka tulee ottaa huomioon strategiassa.

3.2 Konsernijohto

Kuntalain 48 § määrää kunnan konsernijohtoon kuuluviksi hallituksen, kunnanjohtajan ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset.

Kuntayhtymän konsernijohtoon kuuluvat kuntayhtymän hallintosäännön 66 §:n mukaisesti kuntayhtymän hallitus, toimitusjohtaja ja konserni- ja yhteyspäällikkö. Konsernijohto vastaa kuntayhtymäkonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

3.3 Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako

Hallintosäännön 67 §:n mukaan konsernijohto vastaa kuntayhtymäkonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Hallitus vastaa kuntayhtymän toiminnan omistajaohjauksesta ja tekee esityksiä yhtymäkokoukselle omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Toimitusjohtaja toimii konsernijohtajana ja raportoi hallitukselle konserniyhteisöjen kehityksestä osana konsernin toiminnan ja talouden seurantaan. Toimitusjohtaja tekee omistajaohjauspäätöksiä yhtymäkokouksen hyväksymiin periaatteisiin ja hallituksen linjauksiin perustuen. Toimitusjohtaja vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä osana sisäistä tarkastusta.

Konserni- ja yhteyspäällikkö vastaa omistajaohjauksen piiriin kuuluvien asioiden valmistelusta, tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan ja talouden seurannasta sekä omistajaohjaus-päätösten toteuttamisesta.

3.4 Omistajaohjauksen periaatteita

3.4.1 Omistajuus

Omistus yhtiöissä perustuu kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevien palvelujen tai niiden tuotannossa tarvittavien tukipalvelujen tuottamiseen yhtiömuodossa. Kuntayhtymä on aktiivinen omistaja ja vaikuttaa eri tavoin yhtiöihin, joita omistaa. Kuntayhtymä kertoo avoimesti odotuksistaan yhtiöille.

3.4.2 Odotuksia yhtiöille

Kuntayhtymä odottaa yhtiöiltä kilpailukykyisiä palveluita, kannattavuutta, hyvää hallintoa ja vastuullisuutta. Yhtiöiden tulee olla toiminnassaan riittävän läpinäkyviä ja niiden on annettava tietoa esimerkiksi taloudellisesta suoriutumisestaan, strategiastaan ja riskien arvioinnistaan.

3.4.3 Seuranta

Kuntayhtymän konsernijohto seuraa yhtiöiden toimintaa muun muassa tapaamisten ja raportoinnin avulla. Eniten huomiota kiinnitetään yhtiöihin, joilla on suurin merkitys kuntayhtymälle palveluiden tuottajana ja omistuksena.

3.4.4 Yhtiö- ja osakaskokoukset

Kuntayhtymä osallistuu aktiivisesti ja hyvin valmistautuneina omistamiensa yhtiöiden yhtiö- ja osakaskokouksiin. Kuntayhtymä odottaa, että kaikki tavanomaisesta poikkeavat esitykset perustellaan yksityiskohtaisesti jo kokouskutsussa.

3.4.5 Osallistuminen ja vaikuttaminen hallituksen jäsenten nimitysprosessiin

Yhtiön hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua. Kuntayhtymä osallistuu aktiivisesti yhtiöiden hallitusten jäsenten valintaan nimitysprosessin kautta. Kuntayhtymä kannattaa osakkeenomistajien nimitystoimikunnan muodostamista, jos osakkaiden määrä on suuri ja yhtiön liiketoiminta on merkittävää kuntayhtymän kannalta. Kuntayhtymä pitää tärkeänä, että hallitusten jäsenillä on ammattitaitoa, kokemusta, toisiaan täydentävää osaamista sekä riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen.

3.4.6 Muu yhteistoiminta muiden osakkaiden kanssa

Kuntayhtymä voi olla mukana osakassopimuksissa.

Yhtiöiden osakkaat järjestävät tarvittaessa osakaskokouksia, joissa voidaan neuvotella tai keskustella muun muassa omistajastrategiasta, osakassopimuksesta tai yhtiökokoukseen päätettäviksi tulevista asioista.

4 Konserniohjeen määräykset koskien tytäryhteisöjä ja osakkuusyhteisöjä

4.1 Konsernin talouden ja investointien suunnittelu

Kuntayhtymä asettaa tytäryhtiöille ja osakkuusyhtiöille seuraavat yleistavoitteet:

- a) palvelujen hinnoittelu ja laatu ovat kilpailukykyisiä
- b) toiminta on kannattavaa osakeyhtiölain 5 §:n mukaisesti
- c) sidosyksikköasemassa olevat yhtiöt toimivat aseman säilyttämiseksi

Kuntayhtymä asettaa talousarviossaan vuosikohtaiset tavoitteet tytäryhtiöille.

Tytäryhtiöiden tulee toimittaa konsernijohdolle talousarvio investointisuunnitelmineen.

Tytäryhtiöiden tulee sopia kuntayhtymän kanssa yhteistoiminnasta lainanotossa ja vakuuttamisessa.

4.2 Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Konsernivalvonta sekä konsernin raportointi ja riskienhallinta järjestetään osana kuntayhtymän (emoyhteisö) vastaavia toimintoja.

4.2.1 Konsernivalvonta

Kuntayhtymäkonsernin valvonta vastaa luonteeltaan kuntayhtymän sisäistä valvontaa. Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto. Konsernijohto voi käyttää konsernivalvonnassa apunaan kuntayhtymän sisäistä tarkastusta. Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden sekä valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumisen seuranta, analysointi ja raportointi.

4.2.2 Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko yhtymäkokouksen talousarviossa päättämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntayhtymäkonsernissa.

4.2.3 Tilintarkastus

Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Tilintarkastuslain 6 §:n mukaan tytäryrityksen tilintarkastajaksi on valittava vähintään yksi emoyrityksen tilintarkastaja. Edellä sanotusta voidaan poiketa vain perustellusta syystä.

4.2.4 Raportointi

Kuntayhtymäkonserni toimii kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeen Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta mukaisesti.

Tytäryhteisö raportoi toiminnastaan konsernijohtolle kerran vuodessa toimittamalla tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Tilinpäätökseen liittyvät tarkemmat ohjeet ja aikataulut päättää kuntayhtymän talousjohtaja.

Konsernijohto voi tarvittaessa pyytää tytäryhteisöltä erillisiä selvityksiä sen toiminnasta ja taloudesta. Liikesalaisuuden piiriin kuuluvat ja muut salassa pidettävät asiat käsitellään kuntayhtymässä salassa pidettävänä.

4.2.5 Riskienhallinta

Tytäryhteisöjen riskienhallinnassa noudatetaan soveltuvin osin kuntayhtymän yleisiä riskienhallinnan toimintaperiaatteita.

4.3 Tiedottaminen ja kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Tytäryhteisön ja kuntayhtymän konsernijohton on annettava kuntayhtymän hallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Tiedonantovelvoitetta koskeva kuntalain säännös ei ulotu osakkuusyhteisöön. Sen tiedonantovelvoite määräytyy kirjanpitolain 6 luvun 14 §:n perusteella ja rajoittuu konsernitilinpäätöksen laatimista varten tarpeellisten tietojen antamiseen.

Luottamushenkilöllä on oikeus saada kuntayhtymän konsernijohtolta konsernijohton hallussa olevia kuntayhtymän tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

4.4 Tytäryhtiön velvollisuus hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Tytäryhtiön hallituksen on hankittava konsernijohton kirjallinen ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- a) tytäryhtiön perustaminen
- b) yhtiön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntayhtymään
- c) yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- d) pääomarakenteen muuttaminen
- e) toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- f) toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- g) periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- h) yhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

4.5 Konsernin sisäiset palvelut

Kuntayhtymä voi velvoittaa tytäryhtiöitä käyttämään konsernin sisäisiä palveluita.

4.6 Tytäryhteisön hallituksen jäsenten nimeäminen

Yhtiöjärjestyksessä määritetään hallituksen jäsenmäärä. Mahdollisessa osakassopimuksessa voidaan sopia osakkaiden oikeudesta nimetä hallituksen jäseniä.

Hallituksen jäseniksi nimettävien on täytettävä osakeyhtiölain ja kuntalain määräykset. Tytäryhtiön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallitukseen valittavat henkilöt ymmärtävät sekä kuntayhtymäomistajan periaatteet että yhtiökohtaiset strategiset tavoitteet ja sitoutuvat niihin.

Kuntayhtymän toimitusjohtaja nimeää kuntayhtymän ehdokkaat yhtiökokoukselle valittaviksi tytäryhtiön hallitukseen.

Hallituksen jäsenille maksetaan palkkio, joka on kilpailukykyinen ja suhteessa yhtiön toimintaan, työn määrään hallituksessa ja siihen liittyviin riskeihin.

Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan myös yhtiöihin, joissa kuntayhtymä on vähemmistöomistaja.

4.7 Tytäryhtiön hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisön on toimittava Keskuskauppakamarin julkaiseman Asialuettelo listaamattomien yhtiöiden hallinnoinnin kehittämiseksi Corporate Governance -asiakirjan suositusten mukaisesti.

Tytäryhtiöiden johdon on tunnettava keskeinen lainsäädäntö koskien osakeyhtiöitä ja kuntayhtymäkonsernia.

Kuntayhtymän konserniohje merkitään tiedoksi saatetuksi kuntayhtymän tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen hallituksissa.

LIITE 1

Luettelo yhtiöistä, joissa kuntayhtymällä on omistusta

Tytäryhteisöt:

Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto oy

Osakkuusyhteisöt:

Harjun terveys oy
Lahden Sairaalaparkki oy
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut oy

Muut omistusyhteisyhteisöt:

2M-IT oy
Asunto oy Ylläksen neljä vuodenaikaa
Coxa oy
Fimlab Laboratoriot oy
Koy HC Villas Vierumäki 2
Koy Caribia Spa Lodge 1
Koy Katinkullan Golfpuisto
Koy Katinkulta Spa Lodge 2
Koy Saimaa Pearl Lodge 1
Kuntien Tiera oy
Lahden Terveystalo oy
Provincia oy
Sarastia oy
Työterveys Wellamo oy
UNA oy

LIITE 2

Kuntayhtymäkonserniin liittyvää sääntelyä ja ohjeistusta

1 Kuntalaki 10.4.2015/410

6 § Kuntakonserni ja kunnan toiminta

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä tässä laissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön.

14 § Valtuuston tehtävät

Valtuusto päättää

- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;

37 § Kuntastrategia

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 4) omistajapolitiikka.

39 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallituksen tulee:

- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;

46 § Omistajaohjaus

Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan.

Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

47 § Kunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

48 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset.

Konsernijohto vastaa kuntayhtymäkonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

55 § Kuntayhtymä

Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus).

60 § Yhtymäkokous

Yhtymäkokouksen tehtävänä on ainakin:

- 1) päättää kuntayhtymän talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 2) hyväksyä kuntayhtymän hallintosääntö;

83 § Tietojensaantioikeus

Luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan konsernijohdolta konsernijohdon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

109 § Tietojen saatavuus yleisessä tietoverkossa

Yleisessä tietoverkossa on oltava saatavilla ainakin seuraavat tiedot:

- 8) konserniohje;

110 § Talousarvio- ja suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

114 § Konsernitilinpäätös

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

115 § Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

116 § Tytäryhteisön ja kuntayhtymän tiedonantovelvollisuus

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

121 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;

122 § Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

132 § Kilpailulain soveltaminen

Kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeudesta puuttua kunnan, kuntayhtymän tai niiden määräysvaltaan kuuluvan yhteisön harjoittamaan kilpailulain vastaiseen menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen säädetään kilpailulaissa (948/2011).

2 Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

1 luku 5 § Määräysvalta

Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä (kohdeyritys), jos:

- 1) kirjanpitovelvollisella on enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen;
- 2) kirjanpitovelvollisella on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimituksessa taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänten enemmistö: tai
- 3) kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä.

1 luku 6 § Konserniyritys, emoyritys ja tytäryritys

Jos kirjanpitovelvollisella on 5 §:n mukainen määräysvalta kohdeyrityksessä, on edellinen emoyritys ja jälkimmäinen tytäryritys. Emoyritys tytäryrityksineen muodostaa konsernin. Emoyritystä ja sen tytäryrityksiä kutsutaan tässä laissa konserniyrityksiksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos kirjanpitovelvollisella on yhdessä yhden tai useamman tytäryrityksensä kanssa taikka kirjanpitovelvollisen tytäryrityksellä yksin tai yhdessä muiden tytäryritysten kanssa määräysvalta kohdeyrityksessä.

1 luku 8 § Osakkuusyritys

Osakkuusyritys on omistusyhteisyritys, jossa kirjanpitovelvollisella on vähintään viidennes ja enintään puolet omistusyhteistyriksen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos kirjanpitovelvollisella on äänimäärästä viidennes tai tätä pienempi osa sekä huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, omistusyhteisyritystä pidetään osakkuusyriksenä, jollei kirjanpitovelvollinen muuta näytä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos kirjanpitovelvollisella yhdessä yhden tai useamman tytäryriksen kanssa taikka kirjanpitovelvollisen tytäryriksellä yksin tai yhdessä muiden tytäryriksien kanssa on huomattava määräysvalta ja 7 §:ssä tarkoitettu omistusosuus yrityksessä.

6 luku 14 § Osakkuusyriksen tiedonantovelvollisuus

Osakkuusyriksen tulee antaa konsernitilinpäätöksen laativalle kirjanpitovelvolliselle tilinpäätöstietojensa yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot viimeksi laaditusta tilinpäätöksestään.

3 Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624

1 luku 5 § Toiminnan tarkoitus

Yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin.

6 § Enemmistöperiaate

Osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa. Päätökset tehdään annettujen äänten enemmistöllä, jollei tässä laissa säädetä tai yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin.

7 § Yhdenvertaisuus

Kaikki osakkeet tuottavat yhtiössä yhtäläiset oikeudet, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja tai hallintoneuvosto ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella.

4 Tilintarkastuslaki 18.9.2015/1141

1 luku 6 § Tilintarkastusvelvollisuus konsernissa

Tytäryriksen tilintarkastajaksi on valittava vähintään yksi emoyriksen tilintarkastaja. Edellä sanotusta voidaan poiketa vain perustellusta syystä.

5 Työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautekunnan kuntajaoston ohje

Kirjanpitolautekunnan kuntajaoston ohje (2019):

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

6 Keskuskauppakamari

Keskuskauppakamarin julkaisu (huhtikuu 2016):

Asialuettelo listaamattomien yhtiöiden hallinnoinnin kehittämiseksi Corporate Governance.

Yhtymäkokous

3 §**Ensihoitoa koskevat yhtymäkokousaloitteet**

D/1876/00.02.00.01/2019

Perusteluosa

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokouksissa 16.12.2019, 25.5.2020 ja 2.11.2020 tehtiin aloitteet ensihoidosta.

Aloitteissa kannetaan huolta ensihoidon riittävästä resursoinnista sekä palvelutasopäätöksen vasteaikojen toteutumisesta. Kuntaliiton tilastojen pohjalta on katsottu, että ensihoidon kustannukset olisivat maakunnassamme vastaavia sairaanhoitopiirejä korkeammat. Aloitteissa katsotaan yhtiön tuottamien kuljettavien 24/7-yksiköiden palkkakustannukset selvästi kalliimmiksi kuin Aluehallintoviraston poikkeusluvan mukaisella työajalla yksiköitä tuottavilla toimijoilla. Aloitteissa on pyydetty ulkopuolista selvitystä ensihoidon tuottamisesta yhtiön alueella. Aloitteissa on esitetty koko ensihoidon tuotannon siirtoa pelastuslaitokselle ja yksityisille yrityksille.

Yhtymässä on tehty ensihoidon tuottamiseen liittyviä ulkopuolisia selvityksiä vuosina 2014 ja 2020. Lisäksi vuonna 2015 pelastuslaitoksen ja yhtiön virkamiehet jättivät oman yksimielisen mietintönsä ensihoidon tulevaisuuden suuntaviivoista. Maakunnallinen työryhmä "Ensihoitopalvelu osana SOTE-uudistusta" työskenteli vuosina 2017–18. Vuonna 2020 KPMG selvitti 24 tunnin ambulanssin yksikkökohtaisia kustannuksia eri palkkausjärjestelmissä. Lisäksi KPMG selvitti, kuinka paljon yhtiön alueen ensihoidon kustannukset ovat nousseet vuodesta 2018 vuoteen 2020. Vuonna 2020 yhtiö selvitti, mitä kustannuksia eri sairaanhoitopiirit ilmoittavat ensihoidon osalta Kuntaliitton.

Selvityksissä on pidetty välttämättömänä kehittää ensihoitoa osana yhtiön päivystyspalveluiden kokonaisuutta. KPMG totesi, että poikkeusluvan mukainen työaikamalli ja yhtiön normaali työaikamalli eroavat käytetyn vuosittaisen henkilötyövuosien osalta, mutta koska yhteen henkilötyövuoteen sitoutuu eri määrä kustannuksia, ei kunnallisten toimijoiden yksikkökustannuksissa ole oleellista eroa. Sairaanhoitopiirien Kuntaliitton ensihoidon kustannuksiksi ilmoittamat luvut eivät ole vertailukelpoisia. KPMG:n mukaan yhtiön ensihoidon kustannukset ovat nousseet 3,8 %

Yhtymäkokous

vuodessa.

Maakunnan väestön ikääntyminen haastaa terveydenhuollon toimintaa. Osana yhtymän muutosohjelmaa on palvelurakenteeseen tehty muutoksia, joiden vaikutukset alkavat jo näkyä ensihoidon toimintaluvuissa. Ensihoidon tehtävämäärä kääntyi laskuun vuonna 2019 ensimmäistä kertaa. Vuodesta 2018 vuoteen 2020 väheni kaikkien kansalaistehtävien määrä n. 4500 kpl (11 %). Kotona hoidettavien määrä on noussut. Kuljetukset Akuutti24:än vähenivät samana aikana n. 3600 kpl (21 %). Ensihoidon ja muiden kotona annettavien päivystyspalveluiden muutos käänsi Akuutti24-päivystyksen potilasmäärän laskuun vuonna 2019. Siten myös yhtymän vuodeosastojen käyttö väheni.

Siirtokuljetusten määrä on laskenut huomattavasti. Siirtokuljetusten määrä väheni vuodesta 2016 vuoteen 2020 yli 2200 kpl (44 %). Muutoksia konkretisoi se, että yhdellä 24/7-ambulanssilla on vuodessa luokkaa 3000 tehtävää. Yhtymän alueella on vuonna 2021 enemmän ensihoidon kuljetuskapasiteettia tarpeeseen nähden kuin vuonna 2018.

Ensihoidon vasteajat yhtymän alueella ovat joko tavoitteiden sisällä tai alle 10 % ylityksin lähes kaikissa tehtävä- ja alueluokissa. Yhtymän vasteajat ovat kansallisessa vertailussa kilpailukykyisiä. Valmiustuntien määrä on kasvanut vuodesta 2020.

Kiireellinen ensihoito on muuttunut osaksi päivystyspalveluita. Sen erottaminen omaksi erilliseksi toimintaympäristökseen ei ole sote-palveluiden kokonaisuudessa enää mielekäästä. Yhtymällä on rajalliset taloudelliset resurssit, joiden tehokas ja innovatiivinen käyttö turvaa parhaiten potilaidemme hyvän hoidon. Yhtymän arvot, kuten ”rohkeasti uudistuen”, koskevat myös ensihoitoa.

Ikääntyneet tarvitsevat paljon päivystyspalveluita, ja heidän sairautensa on usein mielekäästä hoitaa kotona kotiin vietävien palveluiden ja kotisairaalan turvin. Potilaan kotona tehtävä, pitkälle viety ja yhä kehittyvä hoidon tarpeen arvio on oleellista nyt ja tulevaisuudessa. Tämä haastaa ensihoitajien työtä muokaten sitä koko ajan enemmän kohti itsenäistä sairaanhoitajan vastaanottoa potilaan luona.

PHHYKY:n ensihoidossa on kaksi tuottajaa, pelastuslaitos ja yhtymä,

Yhtymäkokous

jotka toimivat kumppanuusmallilla. Yhteistyötä organisaatioiden välillä on pyritty parantamaan ja vuorovaikutusta lisäämään. Vuosittain tarvitaan muutoksia yksiköiden osalta niin pelastuslaitoksen kuten yhtymänkin tuotannossa, jotta voidaan tavoittaa kiireellistä ensihoitoa tarvitsevat alueella kohtuullisella viiveellä tuottaen samalla laadukasta ja kohtuuhintaista päivystyspalvelua koko yhtymän kokonaisuudessa. Tuotannon kehittämistä ja talouden seurantaan muutosohjelman tavoitteiden mukaisesti on jatkettava kuten muissakin yhtymän toiminnoissa. Tämä on myös osa vuosittaista taloussuunnittelua.

Ensihoidon henkilöstön hyvinvoinnin kannalta olisi merkitsevää saada viime vuosia parempi työrauha ja toimintaympäristön vakaus.

Liitteenä

- Liite 1 Vastine yhtymäkokousaloitteisiin kiireellisen ensihoidon tuottamisesta PHHYKY:ssä
- Liite 2 Yhtymäkokousaloite 16.12.2019
- Liite 3 Yhtymäkokouksen ponsi ensihoidosta 25.5.2020
- Liite 4 Yhtymäkokousaloite ensihoidosta 2.11.2020
- Liite 5 Äänestysluettelo § 15

Esittelijä

Vs. toimitusjohtaja Veli Penttilä

Päätösehdotus
1.2.2021

Hallitus tekee yhtymäkokoukselle seuraavan ehdotuksen:

Yhtymäkokous merkitsee tiedoksi aloitteet ja siitä annetun vastineen todeten, että aloitteissa tarkoitetut asiat ovat tulleet tässä yhteydessä riittävästi selvitettyiksi.

Päätös
1.2.2021

Keskustelun kuluessa Jari Ronkainen teki seuraavan muutosesityksen Jouni Kaikkosen kannattamana:

Yhtymäkokouksissa on jätetty kolme (3) samansisältöistä aloitetta. Kaikissa aloitteissa on esitetty kiireellisen ensihoitopalvelun tuotannon siirtäminen pelastuslaitokselle sekä yksityiselle palvelutuotannolle.

Esitän, että aloitteiden mukaisesti ensihoitopalvelun tuottaminen siirretään 1.9.2021 alkaen Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen tuotannoksi. Lisäksi viranhaltijat velvoitetaan esittämään keinot, miten yhtymä varmistaa potilaan tavoittamisaikojen toteutumisen aiemmin hyväksytyjen päätöksiensä mukaisesti.

Hyvinvointiyhtymä tuottaa 116 117, kotisairaalan sekä ensihoidon

Yhtymäkokous

valmius ja kenttäjohtamisen sekä lääkäriyksikkötoiminnan nykyisten mallien mukaisesti integraatio tavoitteen parantamiseksi. Yhtymän hallituksella on järjestämisvastuu yhtymäkokouksen päätöksen sekä hallintosäännön mukaisesti ensihoitopalvelusta ja siten ensihoitopalvelua koskevat asiat, on aina tuotava hallituksen käsittelyyn.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että asiassa oli tehty kannatettu vastaehdotus ja asiassa on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että suoritetaan nimenhuutoäänestys ja ne, jotka kannattavat päätösehdotusta, äänestävät ”jaa” ja ne, jotka kannattavat tehtyä muutosehdotusta, äänestävät ”ei”. Hyväksyttiin puheenjohtajan selostus asiasta ja äänestysesitys.

Äänestyksessä annettiin viisi (5) jaa-ääntä ja kaksi (2) ei-ääntä. Äänestysluettelo on liitteenä.

Puheenjohtaja totesi päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Jari Ronkainen ilmoitti jättävänsä päätöksestä eriävän mielipiteen.

Yhtymäkokous

Päätösehdotus Yhtymäkokous merkitsee tiedoksi aloitteet ja siitä annetun vastineen todeten, että aloitteissa tarkoitetut asiat ovat tulleet tässä yhteydessä riittävästi selvitettyiksi.

Päätös

Asian valmistelija / Lisätietojen antaja Toimialajohtaja Tuomo Nieminen, puh. 050 910 5150
Tulosaluejohtaja Liisa Kokkonen, 044 719 5994

Toimenpiteet Ote: Tuomo Nieminen, Liisa Kokkonen, Timo Jama

Muutoksenhaku Hallitus: muutoksenhakukielto
Yhtymäkokous: muutoksenhakukielto

Liite 1.

1.2.2020

Ensihoidon yhtymäkokousaloitteet

Aloitteet

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokouksissa 16.12.2019, 25.5.2020 ja 2.11.2020 tehtiin aloitteet ensihoidosta. Nämä yhtymäkokousaloitteet sisältävät pääkohdittain hyvin samanlaisia asiakokonaisuuksia.

Aloitteessa 16.12.2019 esitetään kartoitettavaksi seuraavat vaihtoehdot ensihoidon järjestämisestä: nykyinen toimintamalli, tuottajana vain yhtymä sekä tuottajina Päijät-Hämeen pelastuslaitos ja yksityiset yritykset. Aloitteessa on laskelmia ensihoidon kustannuksista. Aloitteessa on myös Kuntaliiton tilasto vuosien 2017 ja 2018 ensihoidon nettokustannuksista, ja tilastosta on katsottu ensihoidon olevan Päijät-Hämeessä vastaavia sairaanhoitopiirejä kalliimpaa. Aloitteessa pyydetään ulkopuolista selvitystä ensihoidon tuottamisesta. Niin ikään aloitteessa otetaan kantaa yksittäisen ambulanssiyksikön asemapaikkaan ja kenttäjohtajien lukumäärään (viisi virkaa kuuden sijasta).

Aloitteessa 25.5.2020 esitetyn mallin mukaan yhtymä tuottaisi kenttäjohtamisen ja lääkäriyksikkötoiminnan. Pelastuslaitos ja yksityiset yritykset tuottaisivat ensihoidon ja sekä ensihoitoon kuuluvat että kuulumattomat siirtokuljetukset. Aloitteessa 2.11.2020 on aiempien kohtien lisäksi kannanotto ambulanssiyksiköiden lukumäärästä yhtymän alueella.

Aloitteissa ehdotettuja muutoksia perustellaan etenkin kustannuksilla ja vasteajoilla. Aloitteissa katsotaan yhtymän tuottamien kuljettavien 24/7-yksiköiden palkkakustannukset selvästi kalliimmiksi kuin Aluehallintoviraston poikkeusluvan mukaisella työajalla yksiköitä tuottavilla toimijoilla.

Aloitteissa kannetaan huolta palvelutasopäätöksessä olevien vasteaikojen tavoitteiden toteutumisesta maakunnan alueella ja riittävän kuljettavan yksikkömäärän pitämistä valmiudessa. Aloitteissa edellytetään kotiin vietävien palveluiden käytön ja resurssien selvittämistä, ja niiden toiminnan pitämistä erillään kiireellisen ensihoidon tuotannosta kuitenkin niin, että kiireellisen ensihoidon yksiköt voisivat esim. antaa antibioottitiputuksia perifeerisillä alueilla.

Sittemmin 14.12.2020 yhtymäkokous käsitteli talousarviokäsittelyn osana muutosesityksen, jossa ehdotettiin ensihoidossa olleen monituottajamallin säilyttämistä. Vastaus ei saanut yhtymäkokouksessa riittävää kannatusta ja raukesi. Näin ollen tässä vastineessa ei käsitellä monituottajamalliin liittyviä kysymyksiä. Yhtymähallitus käsitteli 28.12.2020 kiireelliseen ensihoitoon kuulumattomien siirtokuljetuksien kilpailutusta, ja päätti, ettei uutta kilpailutusta toteuteta.

Yhtymässä tehdyt ensihoitoselvitykset

PHHYKY:n alueella on teetetty useita ensihoidon selvityksiä. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä PHSOTEY:n hallitus päätti 16.12.2013 tilata selvityksen FinnHEMS:stä. Toukokuussa 2014 valmistuneen selvityksen teki Jukka Pappinen. Selvityksessä todettiin ensihoidon tuotantomallin (kolme tuottajaa) olevan tehoton ja kuntien silloisen kustannustenjakomallin ohjaavan toimintaa epätarkoituksenmukaiseen suuntaan. Selvityksessä todettiin, ettei sairaanhoitopiirien ensihoidon kustannuksia voida suoraan vertailla, koska kustannukset ilmoitetaan eri sairaanhoitopiireissä eri tavalla. Selvityshenkilö ehdotti Kela-korvausten

hakemista yhtymän toimintana, ja näin on jatkossa tehtykin. Selvityksessä suositeltiin siirtokuljetuksien logistiikan yhdistämistä ensihoidon tilannekeskukseen. Tämä on toteutettu. Selvityksessä suositeltiin vähentämään yövalmiutta 8–9 ambulanssiin ja kehittämään vaativan tason (VATI) toimintaa kohti yhden ensihoitajan yksikköä. Lisäksi Pappinen suosittelee kehittämään potilaan kotona tehtävää hoidon tarpeen arviota, mikä on sittemmin toteutunut ensihoidon vastaanotto toiminnan (EVA) nimellä. Tuotannon järjestämismallin osalta Pappinen laittaa vaihtoehdot seuraavaan paremmuusjärjestykseen: 1) koko tuotanto järjestetään yhtymän omana tuotantona, 2) kilpailutetaan koko tuotanto yhdelle ulkoiselle toimijalle ja 3) pelastuslaitos tuottaa toiminnan ja siirrot kilpailutetaan.

PHSOTEY:n johtaja asetti 12.6.2015 virkamiestyöryhmän (Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta Jari Hyvärinen ja Merja Saasmo sekä PHSOTEY:stä Timo Jama ja Liisa Kokkonen) pohtimaan ensihoidon järjestämistä vuodesta 2017 eteenpäin. Työryhmä jätti yksimielisen raporttinsa syyskuussa 2015. Raportissa esitettiin tuotantomallia PESOTE, jossa ensihoitopalvelu on osa akuuttitoimintojen kokonaisuutta. Raportin pohjalta kehitettiin sekä yhtymän että pelastuslaitoksen lähiesimiesten työnkuva ja yhtenäistettiin hoitajien työvuorosuunnittelua. Kotiin vietävien palveluiden tukeminen katsottiin osaksi ensihoitopalvelua, ja EVA-yksikön pilotti alkoi tämän raportin pohjalta.

Maakunnallinen työryhmä "Ensihoitopalvelu osana SOTE-uudistusta" työskenteli vuosina 2017–18. Edustus työryhmässä oli pelastuslaitokselta, Hartola-Sysmä Sairaankuljetus Oy:stä, HYKS-ervasta, Päijät-Hämeen liitosta ja yhtymän eri toimialoilta. Loppuraportissa 31.5.2018 todetaan, että ensihoidossa olisi tärkeää siirtyä yhteen terveydenhuollon ammattilaispooliin. Tällöin päätoimiset ensihoitajat tasosta riippumatta olisivat samassa liikelaitoksessa. Usean tuottajan mallin ei katsottu mahdollistavan joustavaa, kustannustehokasta ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaista kokonaisuutta. Akuuttipalvelut katsottiin muodostavan yhtenäisen kokonaisuuden, jonka osa ensihoitopalvelun olisi oltava. Uutena toimintamuotona esitettiin sote-koordinaatio- ja tilannekeskusta, jossa kotiin vietävien palveluiden koordinaatio keskitetään yhteen toimipisteeseen. Tuolloin suunnitteilla oleva 116 117 -neuvontapalvelu katsottiin kuuluvan tähän kokonaisuuteen. Sittemmin Sotekoti muodostui ensin Akuutti24 toiminnoissa, ja vuonna 2021 myös ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toimialan kotiin vietävien palveluiden koordinaatio tulee samaan fyysiseen tilaan. Päivystysapu 116 117 on osa Sotekodin toimintaa. Raportti nosti esiin Aluehallintoviraston poikkeusluvan mukaisen 24 h -työajan rajoitteen, sillä työntekijällä voi olla aktiivisuutta enintään 50 % työajasta. Raportin osana on raportista annetut lausunnot. Pelastuslaitos katsoi, että koko tuotanto olisi hyvä siirtää pelastuslaitoksen tuotannoksi, ja yksityinen toimija toivoi mahdollisimman laajaa kilpailutusta. Muut lausujat eivät esittäneet muutoksia raportin kehityslinjaehdotuksiin.

Yhtymähallitus päätti 9.12.2019 teettää uuden ulkopuolisen selvityksen ensihoidon tarkoituksenmukaisesta tuotantomallista integroidussa sote-kuntayhtymässä. Yhtymän toimitusjohtaja päätti 13.12.2019 kutsua selvityksen tekijöiksi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin johtajaylilääkäri, dosentti Hannu Puolijoen ja HUS:in ensihoidon ylilääkäri, dosentti Tom Silfvastin. Selvityksellä oli seuraavat tavoitteet:

1. Kuvata ensihoidon nykyinen tuottamistapa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä ja ottaa kantaa siihen liittyvien jännitteiden ja epäluulojen mahdollisiin syihin.
2. Arvioida ensihoidon kustannusrakennetta suhteessa nykyiseen tuottamistapaan.
3. Esittää perusteltu kannanotto ensihoidon kokonaisuuden tarkoituksenmukaisesta tuottamisesta maakunnassa, jossa toimii integroitu sote-kuntayhtymä.
4. Laatia näkemyksistään kirjallinen selonteko, joka käsitellään kuntayhtymän hallituksessa sekä tarvittavissa muissa kunnallisissa päätöksenteko- ja yhteistyöelimissä.

Yhtymähallitus sai selvitysmiesten raportin tiedoksi 16.3.2020. Selvityksessä todettiin, että nykyisen tuottamismallin puitteissa on vaikea toimia. Selvitysmiehet katsoivat keskeiseksi ongelmaksi henkilöstön työaikamallien erilaisuuden sekä huolen pelastuslaitoksella olevan 24 h -työaikamallin vaikutuksesta työn

tuottavuuteen. Yhtymän käyttämässä työajassa ei ole vastaavaa rajoitetta. Selvitysmiehet totesivat eri toimijoiden välisen epäluottamuksen. Yhtymän todettiin kehittäneen ensihoitoa määrätietoisesti ja ansiokkaasti, mutta kehittämisnopeus oli ollut suuri eikä eri toimijoiden kanssa ollut riittävää keskusteluyhteyttä. Myös poliittinen taustaohjaus nousi esiin ensihoidon kehittämistä hankaloittavana tekijänä.

Selvityshenkilöt totesivat, että toimintakokonaisuuden laaja-alaisuuden vuoksi he eivät näe mahdolliseksi siirtää kiireellisen ensihoidon tuotantoa pelastustoimen hoidettavaksi. Selvityshenkilöt totesivat kannanottonaan, että kiireellisen ensihoidon tuotanto pitäisi siirtää yhtymän tuotettavaksi joko henkilökunnan osalta kokonaan (malli A) tai niin, että kuitenkin hyödynnetään pelastajien käyttöä perustason hoitajina osassa ambulansseja (malli B). Kummassakin mallissa erityiskoulutettujen (vaativa taso, VATI) hoitajien käyttöä oltiin muuttamassa kohti yhden henkilön yksiköitä. Myös ensihoidon vastaanotto toiminta (EVA) sai selvitysmiehiltä tukea.

Mallissa A yhtymä olisi tuottanut itse koko toiminnan sisältäen ensihoitopalvelun, EVA-toiminnan ja kotisairaaloiminnan. PHPELA olisi vastannut ensivasteesta sekä osaltaan asemaverkostosta ja ajoneuvokalustosta. Malli B on peruslähtökohdiltaan kuten malli A, mutta siinä ensivastetoiminnan osaamisen turvaamiseksi pelastajia hyödynnettäisiin osana ensihoitojärjestelmää perustason hoitajan työtehtävissä. Mallin B yhteydessä ehdotettiin lisäksi harkittavaksi siirtokuljetusten kilpailutusta, jos yhtymässä on taloudellisia mahdollisuuksia kalliimpaan ratkaisuun.

Kumpikin ensihoitopalveluiden selvitysmiesten esittämistä malleista (A ja B) olisi tiivistänyt ensihoidon yhteyttä akuuttipalveluiden kokonaisuuteen. Yhtymän viranhaltijat päätyivät ehdottamaan selvitysmiesten mallia B. Asia valmisteltiin hallituksen kokoukseen 11.5.2020. Toimitusjohtaja päätyi vetämään esityksen pois ennen kokousta.

Samanaikaisesti Puolijoen ja Silfvastin selvityksen kanssa oli erillinen henkilöstöselvitys, jonka toteutti Olli-Pekka Ihalainen (Eezy Personnel Oyj). Haastatellut yhtymän ensihoidon työntekijät nostivat esille eri työaikamuotojen aiheuttaman epätasa-arvoisuuden työmäärän ja palkan osalta samaa työtä tekevien hoitajien kesken. Samaa työtä tekevillä pitäisi olla sama työaikamalli ja palkkataso maakunnassa. Tämä rakenteellinen asetelma koettiin huonosti keskinäistä yhteistyötä tukeväksi ja henkilöstön välistä kilpailua ylläpitäväksi. Sen kuvattiin ruokkivan myös toistuvaa spekulointia työn tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvuudesta. Ensihoidon nopea ja määrätietoinen kehittäminen oli myös taakoittanut työntekijöitä. Yhtymän hoitajat kokivat lähiesimiestuen liian vähäiseksi. Yhtymässä on muutettu ensihoidon esimiestyötä vuonna 2020 mm. siten, että kenttäjohtajat eivät enää toimi lähiesimiehinä. Osastonhoitaja saa avukseen toisen apulaisosastonhoitajan. Muutosten vaikutus henkilöstön hyvinvointiin selvitetään erikseen.

Selvitysmiehet Puolijoki ja Silfvast eivät ottaneet kantaa mallien taloudellisesta vaikutuksesta yhtymän talouteen. Aiemmin PHPELA:ssa ja PHHYKY:ssä oli tehty erilliset laskelmat 24/7-yksikön kustannuksista eri työaikamalleissa. Näiden tulokset olivat ristiriitaiset. Jatkotyöstönä tilattiin ensihoidon kuljettavan 24/7-yksikön kustannusanalyysi KPMG:ltä. Tämä esiteltiin maakunnallisessa ensihoidon seminaarissa 16.11.2020. KPMG päätyi laskelmissaan siihen, että pelastuslaitoksen tuotantona yksikön vuosikustannus on 705 500 euroa ja vastaavasti yhtymän tuotantona yksikön kustannus on 699 700 euroa. Siten kustannuksilla ei ollut eroja. Yksityiseltä on viimeisessä kilpailutuksessa ostettu 24/7-yksikkö kustannuksella 747 000 euroa vuodessa.

Yksiköiden henkilökustannuksia laskettaessa on huomattava, että se on henkilötyövuosien määrä kerrottuna henkilötyövuoden hinnalla. Nämä kumpikin ovat erilaisia eri työaikamalleissa. Siten yhtymäkokousaloitteessa 16.12.2019 tehty laskelma on puutteellinen. Lisäksi on hyvä huomioida, että ensihoitopalvelua ei voida tuottaa pelkästään 24 tunnin ambulanssiyksiköillä, sillä päiväaikaan on enemmän yksiköitä kuin yöllä. 12 tunnin yksiköt eivät ole kenelläkään toimijalla poikkeusluvan mukaisessa työajassa.

Kuntaliiton tilastot ensihoidon kustannuksista perustuvat sairaanhoitopiirien antamiin lukuihin. Kuntaliitto ei kuitenkaan ole ohjeistanut, mitä kustannuksia siihen tulee ilmoittaa. Siksi luvut eivät ole vertailukelpoisia. Taulukossa 1 on kahdeksan sairaanhoitopiirin ensihoidon kustannuksiksi ilmoittamat toiminnot. Päijät-Hämeestä on ilmoitettu Kuntaliittoon kiireellisen ensihoidon yksiköiden ja kenttäjohdon kustannuksien lisäksi Päivystysapu 116 117:n sekä Akuutti24-kotisairaalan kustannukset. Kotisairaalan kustannukset tulivat tähän tilastoon vuonna 2018. Sen jälkeenkin kotisairaalan toimintaa on kehitetty korvaamaan vuodeosastotoimintaa. Tämä vinouttaa merkittävästi myös vuosien välistä vertailua Kuntaliiton tilastoissa.

KPMG laski PHHYKY:n alueen ensihoidon kustannusmuutokset siten, että kustannuksista poistettiin yhtymän vyörytykset sekä kotisairaalan ja Päivystysapu 116 117:n kustannukset. Tulokset esiteltiin yhtymähallitukselle 14.12.2020. Niiden mukaan ensihoidon kustannukset ovat nousseet 2018 → 2020 maltilliset 3,8 % vuodessa. Vuoden 2021 talousarviovaraus kiireelliselle ensihoidolle on vuoden 2020 toteuman tasolla.

Taulukko 1. Eri sairaanhoitopiirien Kuntaliittoon ensihoidon kustannuksina ilmoittamat toiminnot.

KUSTANNUSTEN KOHDISTAMINEN ENSIHOITOON ERI SAIRAANHOITOPIIREISSÄ								
	€ / as. *	Sisäiset erät / vyörytykset	Siirtokuljet ukset	Tike / kenttäjohto	Liikkuvat yksiköt / Eva	Ensihoito lääkäri	Kotisairaala	Sijaiset, joita sijoitetaan tarvittaessa esim. päivystykseen
Päijät-Häme	53	Kyllä	Ei	Kyllä	Osittain	Kyllä	Kyllä	Ei
Etelä-Karjala	61	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä
Länsi-Pohja	63	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Ei
Etelä-Pohjanmaa	45	Kyllä	Kyllä	Osittain	Kyllä	Osittain	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	22	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei
Pohjois-Pohjanmaa	36	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Ei
Pohjois-Savo	34	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei
Vaasa	29	Kyllä	Ei	Osittain	Kyllä	Osittain	Ei	Ei

* Kuntaliiton julkaisu Sairaanhoitopiirien tammi - elokuu 2020

Ensihoito osana yhtymän muutosohjelmaa

Kuntien ja yhtymän yhteinen haaste on ikääntyneiden tarvitsemien sote-palveluiden kasvu tulevina vuosina. Ilman isoja toiminnallisia muutoksia ei rahoitus riitä tarvittavaan palvelurakenteeseen. Yhtymävaltuusto vahvisti syksyllä 2019 PHHYKY:n muutosohjelman, jonka tavoitteena on muokata toiminnastamme erityisen kustannustehokas, palvelutarvetta vastaava ja vaikuttava palvelutuotanto, joka on omistajakuntien maksukyvyyn mukainen. Muutosohjelman kärkenä 3.1 on päivystyspalveluiden uudistaminen. Tavoite on parantaa kotiin vietäviä päivystyspalveluita, lisätä kotisairaalan tuotantoa, vähentää kiireellisen ensihoidon tehtävämäärää, vähentää ensihoidon Akuutti24-päivystykseen tuomien potilaiden määrää ja siirtää käyntejä Akuutti24-päivystyksestä sote-keskuksiin. Nämä muutokset ovat sekä edellytys että mahdollisuus vuodeosastohoidon vähentymiselle. Näin ensihoito liittyy vahvasti myös erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuoltoon.

Osana tätä muutosta ollaan juuri yhdistämässä päivystyspalveluiden koordinaatiota yhtymän kahdella toimialalla, terveys- ja sairaanhoitopalveluissa sekä ikääntyneiden palveluissa ja kuntoutuksessa. Tähän liittyy myös syyskuussa 2020 toteutunut ensihoidon kiireettömimpien tehtävien (luokka D) siirto hätäkeskukselta Akuutti24:n ns. Sotekotiin. Tällöin aiemmin ambulanssiyksikön suorittamia tehtäviä on siirtynyt kevyempien palveluiden hoidettavaksi. Valtakunnallisen tavoitteen mukaisesti hätäkeskuksen käyttö on Suomessa vähentynyt, ja Päivystysapu 116 117 on tullut lisääntyvästi akuuttipalveluiden kanavaksi.

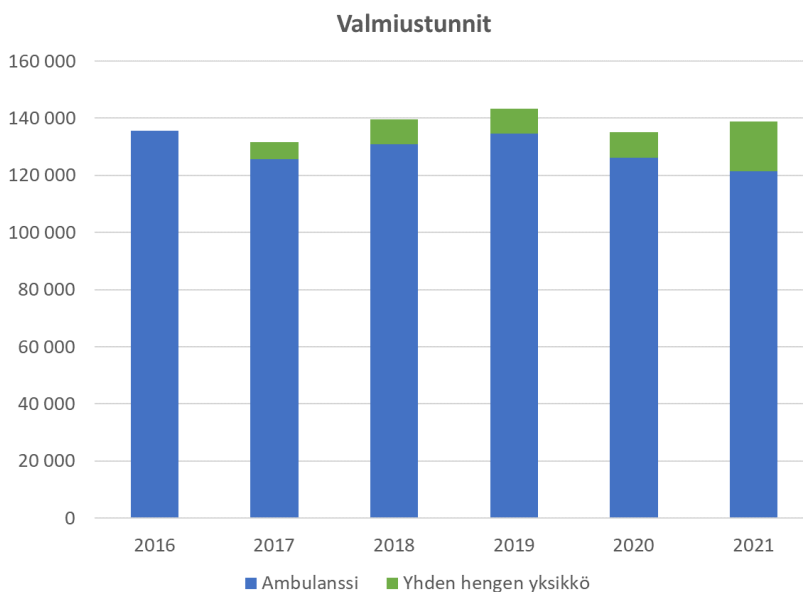
Kaikki nämä muutokset tiivistävät päivystyspalveluita ja madaltavat niiden rajaa kotiin vietäviin palveluihin. Muutos vähentää terveydenhuollon kustannuksia ja täyttää terveydenhuoltolain 39 §:n edellytykset: ”Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden.”

Ensihoidon yksiköiden käyttöasteet vuonna 2020 mahdollistavat myös muun kuin kiireellisen ensihoidon tehtävien suorittamisen. Lahden ja Hollolan alueella käyttöasteet ovat korkeampia (28-56 %) ja muualla maakunnassa matalampia (19-38 %).

Ensihoidon toimintalukuja

Kiireellisessä ensihoidossa on kolme keskeistä näkökulmaa: valmius, riittävä kuljetuskapasiteetti ja ensihoidon integraatio yhtymän muuhun palvelutuotantoon. Kuva 1 esittää ensihoidon valmiustunnit yhtymän alueella. Kentällä liikkuvien yksiköiden valmiustunnit ovat vuonna 2021 nousussa vuoden 2020 vähennyksen jälkeen. Pieni osa tunneista on yhden hengen yksiköistä (EVA-yksiköt). Näiden keskeinen käyttö on tehdä potilaan kotona hoidon tarpeen arvio kiireettömimmissä tehtävissä (luokka D ja osin C). Näin myös vältetään tarpeettomia päivystyskäyntejä.

Kuva 1. Valmiustuntien määrä yhtymän alueella vuosina 2016-2021.

Tavoiteajat ovat toteutuneen valmiuden mittareita. Tavoiteajat määritellään erityisvastuualueittain. PHHYKY siirtyi HYKS-ervaan vuoden 2018 alusta. Kuvassa 2 on alueemme toteutuneet vasteajat vuonna 2019 ja HYKS-ervassa voimassa olevat tavoiteajat. Vasteajat ovat joko tavoitteiden sisällä tai lähellä niitä lähes kaikissa tehtävä- ja alueluokissa. HYKS-ervan tavoiteajat ovat tiukemmat kuin esim. yhtymän aiemmassa Tays-ervassa. Siellä voimassa olevien tavoiteaikojen mukaan kaikki kuvan 2 luokat olisivat joko tavoiteaikojen sisällä tai alle 10 % ylityksillä tavoiteaikoihin. Yhtymän vasteajat ovat kansallisessa vertailussa kilpailukykyisiä.

Kuva 2. Ensihoidon vasteaikojen toteuma vuonna 2019 ja palvelutasopäätöksen tavoiteajat PHHYKY:n alueella. Vihreä tarkoittaa tavoiteajan toteutumista, oranssi on 10 % sisällä tavoiteajasta, punaisella vasteaika on vähintään 10 % tavoiteajan yli.

2019	Riskiluokka	A 50 %	A 90 %	B 50 %	B 90 %	C 90 %	D 90 %
	Ydintaajama	05:35	08:45	06:25	10:56	31:53	70:24
	Muu taajama	07:19	13:24	08:07	15:48	31:53	70:24
	Haja-asutusalue	14:42	24:33	16:04	28:47	31:53	70:24
	Muu alue	19:03	32:29	17:42	30:54	45:53	105:20

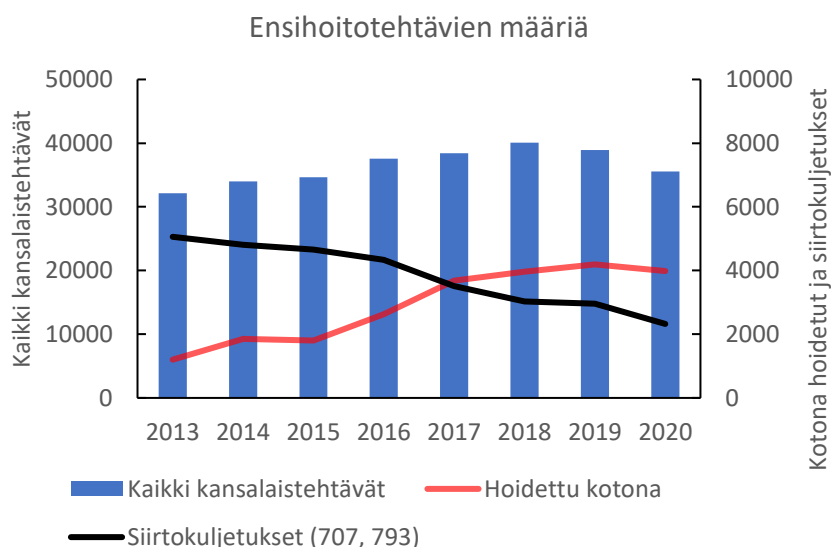
Tavoitteet	Riskiluokka	A 50 %	A 90 %	B 50 %	B 90 %	C 90 %	D 90 %
	Ydintaajama	06:00	09:00	07:00	10:00	30:00	120:00
	Muu taajama	07:00	12:00	08:00	14:00	30:00	120:00
	Haja-asutusalue	14:00	20:00	15:00	24:00	30:00	120:00

Viime vuosina tehdyt päivystyspalveluiden muutokset näkyvät jo ensihoidon toimintaluvuissa. Ensihoidon tehtävämäärä kääntyi laskuun vuonna 2019 ensimmäistä kertaa kuvan 3 mukaisesti. Vuodesta 2018 vuoteen 2020 väheni kaikkien kansalaistehtävien määrä n. 4500 kpl (11 %). Kotona hoidettavien määrä on noussut. Kuljetukset Akuutti24:än vähenivät samana aikana n. 3600 kpl (21 %, kuva 4). Ensihoidon ja muiden kotona annettavien päivystyspalveluiden muutos käänsi Akuutti24-päivystyksen potilasmäärän laskuun vuonna 2019. Siten myös yhtymän vuodeosastojen käyttö väheni.

Siirtokuljetusten määrä on laskenut huomattavasti. Siirtokuljetusten määrä väheni vuodesta 2016 vuoteen 2020 yli 2200 kpl (44 %). Muutoksia konkretisoi se, että yhdellä 24/7-ambulanssilla on vuodessa luokkaa 3000 tehtävää (8,2 kpl / vrk).

Ensihoidon kiirettömimpien tehtävien (luokka D) siirto hätäkeskukselta Sotekotiin ei vielä näy viime vuoden luvussa kuin osittain. Loka-joulukuussa 2020 ensihoitotehtävien määrä väheni 10 % vuotta aiempaan nähden.

Kuva 3. Ensihoidon kansalaistehtävien, siirtokuljetusten ja kotona hoidettujen määrä vuosina 2013-2020.

Kuva 4. Ensihoidon kuljetusten määrä Akuutti24:än vuosina 2016-2020.

Ensihoidon muutokset vuoden 2021 alussa

Vuonna 2021 on kiireellisessä ensihoidossa taulukon 2 muutoksia syksyn 2020 tilanteeseen verrattuna. Henkilöstömäärä on pidetty samana ensihoidon kokonaisuudessa. Lääkäriyksikkö palvelee jatkossa myös sunnuntaisin. Kenttäjohtajan työparin (siirretty D-tehtävien sisäänotossa Sotekodin resurssiksi) ja lääkäriyksikön työparin työnkuvan mietintä on käynnistetty yhdessä henkilöstön kanssa. Vastaavasti Lahden VATI-yksikön tulevaisuuden toimintamuotoja mietitään parhaillaan.

Taulukko 2. PHHYKY:n alueen ensihoidon yksiköiden määrä syksyllä 2020 ja tammikuussa vuonna 2021.

	Vuosi 2020 (syksy)	Vuosi 2021 (tammikuu)
24/7-yksiköitä kpl	10	9
12/7-yksiköitä kpl	8	9
12/5-yksiköitä kpl	1	1
EVA 24/7 kpl	1	1
EVA 12/7 kpl	0	2
L3-lääkäriyksikkö tuntia/päiviä viikossa	12/6	12/7
valmiustunteja (ei huomioi L3-yksikköä)	134 520	138 900

Yhteenveto ja johtopäätökset

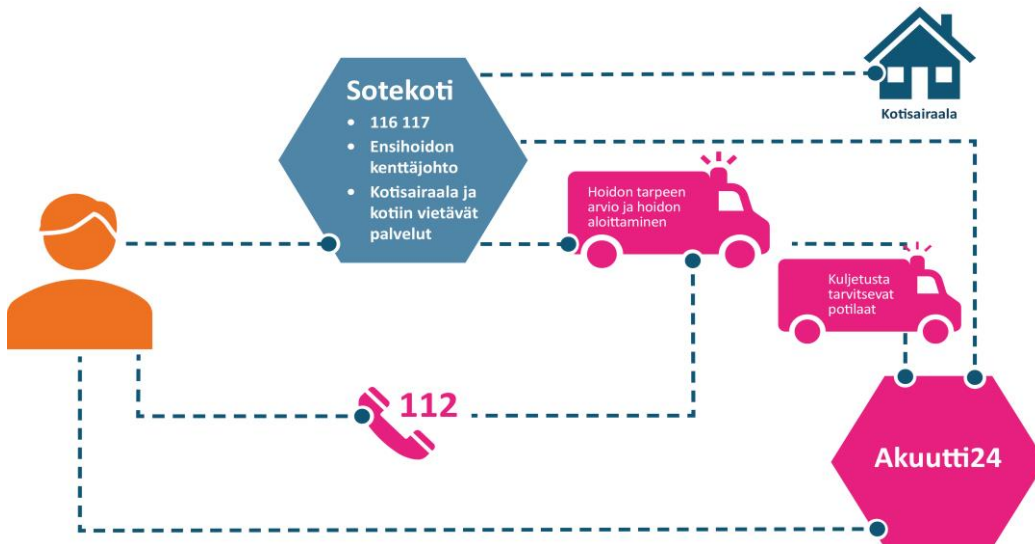
Kiireellinen ensihoito on muuttunut osaksi päivystyspalveluita (kuva 5). Sen erottelu omaksi erilliseksi toimintaympäristökseen ei ole sote-palveluiden kokonaisuudessa enää mielekäästä. Yhtymällä on rajalliset taloudelliset resurssit, joiden tehokas ja innovatiivinen käyttö turvaa parhaiten potilaidemme hyvän hoidon. Yhtymän arvot, kuten ”rohkeasti uudistuen”, koskevat myös ensihoitoa.

Ikäntyneet tarvitsevat paljon päivystyspalveluita, ja heidän sairautensa on usein mielekäästä hoitaa kotona kotiin vietävien palveluiden ja kotisairaalan turvin. Potilaan kotona tehtävä, pitkälle viety ja yhä kehittyvä

hoidon tarpeen arvio on oleellista nyt ja tulevaisuudessa. Tämä haastaa ensihoitajien työtä muokaten sitä koko ajan enemmän kohti itsenäistä sairaanhoitajan vastaanottoa potilaan luona.

Potilaan kuljettaminen ensihoidossa on vähentynyt ja vähenee edelleen. Yhtymän alueella on vuonna 2021 enemmän ensihoidon kuljetuskapasiteettia tarpeeseen nähden kuin vuonna 2018. Valmiustuntien määrä on kasvanut vuodesta 2020.

Kuva 5. Ensihoidon kokonaisuus PHHYKY:n alueella.

PHHYKY:n ensihoidossa on kaksi tuottajaa, pelastuslaitos ja yhtymä, jotka toimivat kumppanuusmallilla. Yhteistyötä organisaatioiden välillä on pyritty parantamaan ja vuorovaikutusta lisäämään. Vuosittain tarvitsemme muutoksia yksiköiden osalta niin pelastuslaitoksen kuten yhtymänkin tuotannossa, jotta voimme tavoittaa kiireellistä ensihoitoa tarvitsevat alueella kohtuullisella viiveellä tuottaen samalla laadukasta ja kohtuuhintaista päivystyspalvelua koko yhtymän kokonaisuudessa. Tuotannon kehittämistä ja talouden seuranta muutoshjelman tavoitteiden mukaisesti on jatkettava kuten muissakin yhtymän toiminnoissa. Tämä on myös osa vuosittaista taloussuunnittelua.

Ensihoidon henkilöstön hyvinvoinnin kannalta olisi merkittävää saada viime vuosia parempi työrauha ja toimintaympäristön vakaus.

Esitys yövalmiuden heikentämisen lykkäämisestä ja selvityksen tekemisestä ensihoidon palvelujen tuotantovaihtoehtoista

Ensihoidon kulut ovat Päijät-Hämeessä korkeat suhteessa verrokkeihin. Lisäksi työhyvinvointikyselyn tulokset ovat huonot, noin 4 välillä 1-10. Henkilöstön vaihtuvuus on suuri. PHPELAN puolella henkilöstön vaihtuvuus on pientä. Nykyinen ensihoidon järjestämistapa ei ole tehokas, mutta ongelma ei ratkea heikentämällä nykyistä palvelutasoa vähentämällä yövalmiutta. Se heikentää koko maakunnan palvelutasoa, koska valmiuden korvaaminen edellyttää muiden ensihoitoyksiköiden käyttöä, mikä taas on pois korvaavan alueen palvelutasosta. Ensihoidon tuottamiseen tarvitaan selvitys, jonka toteuttaa ulkopuolinen selvittäjä, ensihoitokeskuksesta erillisen ohjausryhmän valvonnassa.

PHHYKY:n tuotantomallilla tarvitaan minimissään 11 ensihoitajan henkilötyövuotta ensihoitoyksikköä kohti vuodessa. PHPELA:n mallissa on 9 ensihoitajan henkilötyövuotta per yksi 24 tunnin ensihoitoyksikkö vuodessa. PHHYKY:llä on 4kpl 24 tunnin yksikköä eli eroa on 8 henkilötyövuotta. Yhden ensihoitajan henkilötyövuoden kustannusvaikutus 60 - 70 000 €. Täten kustannusero on 480 - 560 000 €. Esimerkiksi Kouvolassa on lääkärillä ja kenttäjohtajalla yhteinen kuljettaja, toisin kuin PHHYKY:llä. Tästä säästyisi 7 henkilötyövuotta, 420 - 490 000 €. Heinolan yövalmiuden heikennys on 5 henkilötyövuotta, 300 - 350 000 €. Lisäksi nykytilassa on kaksi päällekkäistä hallintorakennetta. Valmiuden alentaminen tulisi olla viimeinen toimenpide kustannusten alentamiseksi, vasta kun muita keinoja ei enää ole jäljellä. Nyt näin ei ole. Lisäksi tulee huomioida, että lakisääteinen kenttäjohtaminen toteutuu viiden viran toimesta. Nykyisellään virkoja on kuusi, joista yksi on täyttämättä. Lopettamalla ylimääräisen kenttäjohtajan viran, saadaan säästöä yksistään tällä menettelyllä noin 80 000 euroa.

Selvityksessä tulee kartoittaa vaihtoehdot ensihoidon järjestämisestä: 1) Nykytila 2) PHHYKY tuottajana 3) PHPELA ja yksityiset tuottajana. Nämä vaihtoehdot on verrattava keskenään vähintään SWOT sekä taloudelliset-, toiminnalliset- ja palvelutasonäkökulma koko maakunnan alueella. Vaihtoehdossa 2 PHHYKY tuottaisi kaikki ensihoitoon liittyvät palvelut itse. Vaihtoehdossa 3 PHHYKY:llä olisi vain lakisääteinen toiminta: kenttäjohto, lääkäripalvelu ja sairaanhoitopiirien ERVA tason edellyttämä ja tuottama FinnHEMS-helikopteri toiminta, muun tuottaisi PHPELA ja yksityiset monituottajamallina. Vertaamalla nykytilaa ja vaihtoehtoja 2 sekä 3, löydetään tehokkain tapa tuottaa Päijät-Hämeen ensihoitopalvelut samalla koko maakunnan kattava palvelutaso huomioiden. Selvityksessä avattaisiin nykytila toiminnallisesti ja taloudellisesti. Eri toimijoiden kustannukset on avattava yksilöidysti.

Yövalmiuden heikentämiselle tulee määrätä täytäntöönpanokielto, kunnes selvitys on valmistunut mutta hallinnollisia säästökohteita tulisi laittaa täytäntöön välittömästi.

Kustannuksia: **Päijät-Häme 52 €/as**, HUS 22 €/as., Kymenlaako 39 €/as., Kanta-Häme 43 €/as.

SAIRAANHOITOPIIRIEN TAMMI-JOULUKUU 2018 (18TOT)
 VERRATTUNA ALKUPERÄISEEN TALOUSARVIOON (18TA)
 JA VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEEN (17TP)
 ENSIHOIDON NETTOTOIMINTAMENOT (M€)

shp	18TOT	18TA	Muutos %	17TP	Muutos %	18TOT €/as
H:gin ja Uudenmaan	36,71	38,53	-4,7	36,14	1,6	22
Etelä-Karjalan	9,35	8,60	8,8	8,99	4,0	72
Kymenlaakson	6,52	6,52	0,0	6,07	7,4	39
Päijät-Hämeen	10,99	9,47	16,1	9,88	11,2	52
HYKS erva	63,57	63,12	0,7	61,08	4,1	29
Varsinais-Suomen	19,40	19,03	1,9	17,53	10,7	40
Satakunnan	9,84	9,41	4,6	9,52	3,4	45
Vaasan	7,36	8,32	-11,5	7,36	0,0	43
TYKS erva	36,60	36,76	-0,4	34,41	6,4	42
Pirkanmaan	21,50	22,10	-2,7	21,20	1,4	40
Etelä-Pohjanmaa	10,86	10,92	-0,5	9,66	12,4	56
Kanta-Hämeen	7,48	6,90	8,4	6,70	11,6	43
TAYS erva	39,84	39,92	-0,2	37,56	6,1	44
Pohjois-Savon	11,80	11,38	3,7	10,53	12,1	48
Etelä-Savon	5,82	8,00	-27,3	6,96	-16,4	57
Itä-Savon	3,30	3,66	-9,8	3,19	3,4	78
Keski-Suomen	10,60	10,43	1,6	9,81	8,1	42
Pohjois-Karjalan	4,68	4,69	-0,2	3,99	17,3	9
KYS erva	36,20	38,16	-5,1	34,48	5,0	31
Pohjois-Pohjanmaa	20,50	20,64	-0,7	20,40	0,5	50
Kainuun	6,86	5,60	22,5	6,19	10,8	93
Keski-Pohjanmaan	5,28	5,27	0,2	5,13	2,9	68
Lapin	12,64	11,40	10,9	11,74	7,7	108
Länsi-Pohjan	4,62	5,03	-8,2	4,94	-6,5	75
OYS erva	49,90	47,94	4,1	48,40	3,1	67
Yhteensä	226,11	225,89	0,1	215,93	4,7	39

16.12.2019

[Handwritten signature] Syytti

[Handwritten signature] Liik'

[Handwritten signature] Antti Kivinen Pedagogi

[Handwritten signature] Arvola

[Handwritten signature] Pentti Anttonen, johtaja

[Handwritten signature] Kärkölä

[Handwritten signature] Heino

[Handwritten signature]

[Handwritten signature] Heino

[Handwritten signature] Kärkölä

Yhtymäkokouksen PONSI ensihoidosta

Me allekirjoittaneet yhtymäkokousedustajat edellytetään yhtymän hallitusta alla olevan ponsiesityksen mukaisiin toimiin.

Vuoden 2018 alussa voimaan tulleen Sosiaali- ja terveysministeriön antaman ensihoitopalvelua koskevan asetuksen (585/2017) mukaan ensihoidon palvelutasopäätöksessä ilmoitettavat väestön tavoittamisaikojen laatimisen perusteet muuttuivat. Erityisvastuualueiden ensihoitokeskukset ovat yhdessä sairaanhoitopiirien ensihoidon vastuulääkäreiden kanssa laatineet uusien ohjeiden mukaisesti lasketut tavoitteet STM:n palvelutasoa käsittelevän ohjeen mukaisesti (STM julkaisu 2017:14).

Palvelutasotavoitteet on laadittu ja hyväksytty ERVA järjestämissopimuksen mukaisessa ensihoitokeskuksen ERVA ohjausryhmässä 29.11.2018. Tavoitteissa HUS/HYKS – alueelle ja muulle ERVA - alueelle on laadittu erilliset tavoitteet.

Ensihoidon palvelutasopäätös (palvelulupaus) on hyväksytty kuntayhtymän hallituksessa (Joulukuussa 2018) ja on voimassa edelleen. Muutoksena ainoastaan Heinolan yövalmiuden vähentäminen, josta päätös tehty yhtymäkokouksessa joulukuussa 2019. Päätöstä tehdessä ei ollut tiedossa, ettei ensihoidon potilaan tavoittamisajat täyty sen hetkisen yksikkömäärän avulla.

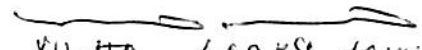
Ensihoidon palvelutasopäätös on ollut voimassa vuoden 2019 alusta alkaen ja toteutusmallina monituottajamalli, jossa toimijoina on ollut Hyvinvointiyhtymä, pelastuslaitos sekä terveydenhuoltolain 73§ mukainen siirtokuljetustoiminta yksityisen palvelutuotannon kanssa.

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä veloitetaan täyttämään HUS ERVAN alueen potilaan tavoittamisajat riskiluokittain sekä toteuttamaan kiireellisen ensihoidon tuottaminen siten, että kenttäjohtaminen ja lääkäriyksikkötoiminta on hyvinvointiyhtymän omaa toimintaa, muu kiireellinen ensihoito pelastuslaitoksen sekä yksityisen palvelutuotannon toteuttamaa toimintaa huomioiden terveydenhuoltolain 73§ pykälä siirtokuljetuksista. Kiireellisen ensihoidon osalta tulee noudattaa ensihoitoasetuksen 8 § pykälän mukaisia perus- ja hoitotason määräyksiä.

Huomioiden väestön ikääntyminen on tarpeen selvittää kotiin vietävien palveluiden käyttö sekä resurssit ja toteuttaa toiminta erillään kiireellisen ensihoidon tuotannosta.

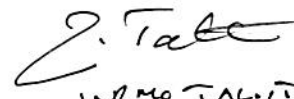

Mika Saariluoma essmi

VILHO LAAKSO ACIKIÄELÄ

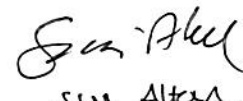

Ahti Koronen Podesjoki

Eero Vanda Hollola

JARMO TALVITIE Hollola

Jari Fogel Hohtola

Eero Lehtinen I.H.

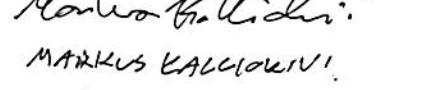

SAMI ALKARI, PAASSILA

Marja Nieminen

Marko Koskinen

Olli Olli

Petri Wolf

Pekka Kantanen

Pekka Kantanen

Marko Kallio
MARKUS KALLIO
PUKILLA

2.11.2020

Yhtymäkokousaloite ensihoidosta

Me allekirjoittaneet yhtymäkokousedustajat edellytetään yhtymän hallitusta ryhtymään alla olevan ponsiesityksen mukaisiin toimiin sekä jatkamaan toiminnan turvaamiseksi nykyisten toimijoiden sopimuksia siihen asti kuin kilpailutuksen tulos on selvillä.

Vuoden 2018 alussa voimaan tulleen Sosiaali- ja terveysministeriön antaman ensihoitopalvelua koskevan asetuksen (585/2017) mukaan ensihoidon palvelutasopäätöksessä ilmoitettavat väestön tavoittamisajkojen laatimisen perusteet muuttuivat. Erityisvastuualueiden ensihoitokeskukset ovat yhdessä sairaanhoitopiirien ensihoidon vastuulääkäreiden kanssa laatineet tavoitteet STM:n palvelutasoa käsittelevän ohjeen mukaisesti (STM julkaisuja 2017:14).

Palvelutasotavoitteet on laadittu ja hyväksytty ERVA järjestämissopimuksen mukaisessa ensihoitokeskuksen ERVA ohjausryhmässä 29.11.2018. Tavoitteissa HUS/HYKS – alueelle ja muulle ERVA - alueelle on laadittu erilliset tavoitteet.

Ensihoidon palvelutasopäätös (palvelulupaus) on hyväksytty kuntayhtymän hallituksessa (Joulukuussa 2018) ja on voimassa edelleen. Muutoksena on ainoastaan Heinolan yövalmiuden vähentäminen, josta päätös tehty yhtymäkokouksessa joulukuussa 2019. Päätöstä tehdessä ei ollut tiedossa, ettei ensihoidon potilaan tavoittamisajat täyty sen hetkisen yksikkömäärän avulla. Vuoden 2020 tavoittamisajat Q1-Q3 raporteissa ovat heikentyneet edelleen.

Ensihoidon palvelutasopäätös on ollut voimassa vuoden 2019 alusta alkaen ja toteutusmallina monituottajamalli, jossa toimijoina ovat olleet Hyvinvointiyhtymä, pelastuslaitos sekä terveydenhuoltolain 73§ mukainen siirtokuljetustoiminta yksityisen palvelutuotannon kanssa.

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä veloitetaan täyttämään HUS ERVAN alueen potilaan tavoittamisajat riskiluokittain, varautuminen monipotilas ja suuronnettomuuksiin sekä toteuttamaan kiireellisen ensihoidon tuottaminen siten, että kenttäjohtaminen ja lääkäriyksikkötoiminta on hyvinvointiyhtymän omaa toimintaa, muu kiireellinen ensihoito pelastuslaitoksen sekä yksityisen palvelutuotannon toteuttamaa toimintaa huomioiden terveydenhuoltolain 73§ pykälä siirtokuljetuksista. Kiireellisen ensihoidon kuljettavien yksiköiden määrä tulee olla vuoden 2019 tasolla (12* 24/7 ja 7-8* 12/7). Lisäksi kiireellisen ensihoidon osalta tulee noudattaa ensihoitoasetuksen 8 § pykälän mukaisia hoidollisia määrityksiä. Lääkäriyksikkötoiminta tapahtuu 12/7 valmiudella 1.11.2020 alkaen ja tuottaa siten yhdenvertaista hoidollista palvelua Päijät-Hämeen alueella.

Huomioiden väestön ikääntyminen on tarpeen selvittää kotiin vietävien palveluiden käyttö sekä resurssit ja toteuttaa toiminta erillään kiireellisen ensihoidon tuotannosta. Kiireellisen ensihoidon yksiköiden käyttöä on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä myös kotiin vietävissä palveluissa, esim AB-tiputus potilaalle perifeerisilla PH alueilla.

Atti Käränen

Antti Käränen

Pekka Kautanen

Pekka Kautanen

Antti Käränen

Antti Käränen

ÄÄNESTYSLUETTELO 1.2.2021 § 15

Päätösehdotus	JAA	
Vastaehdotus (Jari Ronkainen)	EI	
	JAA	EI
Niinistö Sari	x	
Kaikkonen Jouni		x
Ronkainen Jari		x
Saarinen Niina	x	
Pekkala Petri	x	
Tornio Tarja	x	
Lempinen Kari	x	
Yhteensä	5	2

Yhtymäkokous

4 §

Yhtymäkokouksen muut mahdolliset asiat 8.3.2021

D/1875/00.02.00.00/2019

Yhtymäkokous

Päätösehdotus

Päätös

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Toimenpiteet

Muutoksenhaku

Yhtymäkokous

5 §

Yhtymäkokouksen aloiteasiat 8.3.2021

D/1876/00.02.00.01/2019

Yhtymäkokous

Päätösehdotus

Päätös

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Toimenpiteet

Muutoksenhaku